

MARTS

Latvijas Nacionālā vēstures muzeja

2019

ZIŅNESIS

Attēla: Balva "Kilograms kultūras". Foto: Roberts Kaniņš.

**VIEGLS UN SMAGS.
PELNĪTS UN NEGAIĀDĪTS.
MŪSU KILOGRAMS KULTŪRAS!**

Vairāk – Ziņneša 5. lpp.

LNVM IZSTĀDES

vieta: Latvijas Nacionālais vēstures muzejs, pamatekspozīcija un izstāžu zāles, Brīvības bulvāris 32, Rīga

pastāvīgā ekspozīcija

“Latvijas senvēsture”, “Livonija”, “Latvijas teritorija un iedzīvotāji 16.–18. gs.”

“Kurzemes un Zemgales hercogiste 16.–18. gs.”

“Muiža un muižniecība 17.–19. gs.”, “Zemnieku tradicionālais dzīvesveids 19. gs.”

“Dzīvesvide un ikdiena 19. gs. un 20. gs. sākumā: bīdermeiera un jūgendstila interjeri”

“Tehniskā modernizācija 19. gs. un 20. gs. sākumā”

“Latvieši 19. gs. otrajā pusē un 20. gs. sākumā: nacionālā pašapziņa, kultūra un sabiedriskā dzīve”

“Latvijas Republika. 1918–1940”

“Art Deco interjers Latvijā 20. gs. 30. gados”

“Latvijas Republikas okupācija un pievienošana PSRS. 1940–1941”

“Totalitāro okupācijas režīmu represijas pret Latvijas iedzīvotājiem. 1940–1953”

“Padomju vara Latvijā: ideoloģija, pārvalde un saimniecība. 1944–1985”

“Ikdienas dzīve Padomju Latvijā. 20. gs. 60. gadu dzīvokļa interjers”

“Latvieši svešumā. 1944–1990”

“Latvijas Republikas valstiskās neatkarības atjaunošana”

pastāvīgās izstādes

“Sakrālā māksla”, “Nauda Latvijā”

“Linu audums latviešu tradicionālajā apģērbā”

laiks: no 2018. gada 21. augusta līdz 2019. gada 31. martam

68 muzeju kopizstāde “Latvijas gadsimts”

laiks: no 2018. gada 4. maija līdz 2021. gada maijam

vieta: Dauderu nodaļa, Zāģeru iela 7, Rīga

laiks: līdz 2019. gada 17. martam

Marinas Kravčenko fotoizstāde “Detaļu daba vēstures kontekstā”

laiks: līdz 2019. gada 31. martam

izstāde “Interjera un sudraba priekšmeti no Gaida Graudiņa kolekcijas”

pastāvīgās izstādes

“Divas dienas Kārļa Ulmaņa dzīvē” – slēgta uz remonta laiku un jaunas ekspozīcijas iekārtošanu

pastāvīgās ekspozīcijas daļas

“Mūzikas salons”, “Gaida Graudiņa kolekcija” – slēgta uz remonta laiku un jaunas ekspozīcijas iekārtošanu

“Virtuve”

vieta: Tautas frontes muzeja nodaļa, Vecpilsētas iela 13/15, Rīga

pastāvīgā ekspozīcija

“Atmoda–LTF–neatkarība”, “Parlamentārā revolūcija”

laiks: līdz 2019. gada 1. martam

jauniegvumu izstāde “Vēstures liecības par 1991. gada janvāra barikādēm Rīgā”

laiks: līdz 2019. gada 30. aprīlim

fotogrāfiju un dokumentu izstāde “Vēstures liecības par 1990. gada 18. marta Latvijas PSR Augstākās Padomes vēlēšanām”

LNVM IZSTĀDES ĀRPUS MUZEJA

vieta: Rīgas 31. vidusskola

laiks: no 2019. gada 25. līdz 29. martam

izstāde “Baltijas Brīvības ceļš”

vieta: Preiļu vēstures un lietišķās mākslas muzejs (Preiļu 1. pamatskolas muzejā)

laiks: no 2019. gada 19. februāra līdz 21. maijam

izstāde “Latvija Brīvības cīņu laikā. 1919–1921”

vieta: Tartu Rotālietu muzejs

laiks: no 2019. gada 16. janvāra līdz 21. aprīlim

Muzeja deponējumi izstādē “Lāti manguasjad” (“Latviešu rotālietas”)

LNVM VIRTUĀLĀS IZSTĀDES

Virtuālā izstāde

“Dziesmu svētku nozīme:
LNVM Dauderu nodaļas
Gaida Graudiņa kolekcijā

DIENVIDKURZEMES ADITĀS
JAKAS LNVM KRĀJUMĀ

Latvijas Nacionālā vēstures muzeja
Tautas frontes muzeja nodaļas
virtuālā izstāde

VIDES AIZSARDZĪBAS KLUBA DARBĪBAS
ATSPOGULOJUMS LNVM KRĀJUMĀ”

19. gadsimta zirglietas

LNVM Darbariku un sadzīves priekšmetu kolekcijā

LNVM Virtuālā izstāde

«12 CĒZARU MONĒTAS
LATVIJAS NACIONĀLĀ VĒSTURES
MUZEJA KRĀJUMĀ»

IZSTĀDE PAR LATVIJAS UN POLIJAS VĒSTURISKO SAIKNI NONĀKS RĪGĀ

Attēlā: Izstādes afiša.

kiem gadsimtiem pirms Kristus, laiku, kad Latvijas iedzīvotāji sāka iepazīt jaunu materiālu – dzelzi, kas turpmākajos gadsimtos izraisīja apvērsumu ražošanā un dzīvesveidā.

Izstādē eksponēti arī vairāki priekšmeti no Šķilbēnu Daņilovkas 13.–14. gadsimta kapulauka. Arheoloģiskais materiāls pārstāv latgaļiem raksturīgas senlietas: kaklariņķus, aproces, gredzenus, ieročus. Kapulaukā atrastas būtiskas liecības par seno latgaļu sieviešu apģērbu – villainēm ar bronzas rotājumu un auduma vainagiem. Ar kristīgo tradīciju saistāms bronzas piekars ar Sv. Jura attēlu. Kultūru mijiedarbības rezultātā latgaļu vidē nonākušas arī Baltijas somiem raksturīgas senlietas – zoomorfie piekari.

Izstāde būs atvērta līdz 2019. gada 20. aprīlim.

10 SOĻI: NO IDEJAS LĪDZ VALSTIJ, CAURI KARAM UN PĀRSPĒKAM UZ ATJAUNOTU NEATKARĪBU

Kā katra mēneša pirmajā sestdienā, arī 2. martā muzejā gaidīti pieaugušie uz gida vadītu ekskursiju izstādē “Latvijas gadsimts”. Aptuveni pusotras stundas laikā vēstures zinātnājs vedīs ekskursantus pa Latvijas vēstures maršrutu, kas sadalīts 10 soļos – nosacītās desmitgadēs.

Šajā maršrutā gaida tikšanās gan ar neskaitāmām personībām (daļa no tām – zināmas, daļa raksturo sava laika izvēles vai likumsakarības, bet tās visas atstājušas savas pēdas Latvijas vēsturē), gan vairāk nekā 1500 priekšmetiem – gan valstiski, gan personiski nozīmīgiem. Daži pieturpunkti raisīs pārdomas un atmiņas, daži – jautājumus, un to visu būs iespējams pārrunāt ar gidu, jo tieši šāda ir izstādes pamatdoma: kopā meklēt atbildi uz jautājumu “Kas ir Latvija?”.

Attēlā: Skats gida vadītā ekskursijā izstādē “Latvijas gadsimts”.
Foto: LNVM.

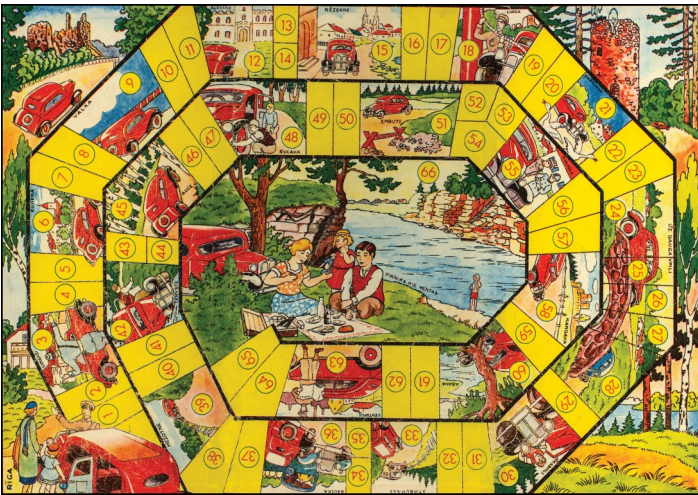
Pagājušā gada nogalē muzeja Ziņnesis vēstīja par izstādi “Tik tālu un tomēr tik tuvu: Latvija un Polija. Vairāk nekā 100 gadus kopīga vēsture”, kas tika atklāta 24. oktobrī Viļakas novada muzejā. Tagad tā nonākusi Rīgā un 7. martā tiks atklāta Latvijas Nacionālās bibliotēkas M stāva galerijā.

Izstādi veidojuši Viļakas muzeja speciālisti sadarbībā ar Polijas Valsts arheoloģijas muzeju, un tā vēsta par laiku, kad Latgale bija iekļauta Polijas-Lietuvas Infantijā. Latvijas Nacionālais vēstures muzejs izstādē piedalās ar priekšmetiem no Viļakas kapsētas, Daņilovkas, Loginu, Dzilnaskalna un citu vietu senkapiem, liela daļa senā laika liecību nāk no Polijas muzeja krājuma. Izstādi papildina vēsturiskie dokumenti un fotogrāfijas no Viļakas novada muzeja.

LNVM pienesuma klāstā ir vairāki unikāli priekšmeti. Šķilbēnu Daņilovkas kapulauka savrupatradums – dzelzs ķīļveida cirvis – pārstāv Latvijas senāko dzelzs priekšmetu kategoriju. Mūsu valsts teritorijā zināmi 13 šādi dzelzs cirvi, un tos datē ar vairā-

Attēlā: Piekars – zirdziņš, ar 3 piekarcilpām un piekariem tajās. Bronza. 13./14. gadsimts. Šķilbēnu Daņilovka. Latvijas Nacionālais vēstures muzejs.

Attēlā: Spēle "Apceļo Latviju!". 1930. gadi. LNVM krājums.

9. martā 12.00 muzejā notiks jau trešā šīs sezonas nodarbība ciklā "Muzejs ģimenei". Nodarbības formāts – spēle "Apceļo Latviju!", kurā aicinātas piedalīties ģimenes ar bērniem, lai, iejūtoties pagājušā gadsimta Latvijas apceļotāju tēlos, dotos autoceļojumā pa Latviju un iepazītu tās skaistākās vietas.

Lai piedalītos spēlē, laikus jāuzzina tās noteikumi – tie ir pavisam vienkārši: katra ceļa posma garumu nosaka metamkauliņā uzkrītais cipars, bet pa ceļam var gadīties gan nepieciešamība iegriezties benzīntankā, gan apbraucamais ceļš, gan motora bojājums, gan sadursme – viss kā dzīvē! Izrādās, ka nokļūt ilgi gaidītajā piknikā pie Ventas nemaz nav tik viegli, turklāt jāiemācās panākt, lai kauliņā uzkrīt vajadzīgais cipars.

Spēle izveidota un ražota Latvijā 20. gadsimta 30. gados un bijusi ļoti populāra, patlaban tās oriģināls kā viens no LNVM deponētajiem eksponātiem ir apskatāms kaimiņzemē Igaunijā, Tartu Rotaļlietu muzejā. Savukārt sestdienu nodarbībās muzejā tiek izmantots palielināts spēles laukuma variants, lai dažā-

diem spēlētājiem būtu ērtāk to apgūt. Lai ceļinieki labāk iztēlotos, kāda izskatījās Latvija pirms teju simt gadiem, spēles laikā tiek izmantotas arī fotogrāfijas no muzeja krājuma, bet spēles maršrutā iekļautās pilsētas – meklētas lielajā kartē.

Iepriekšēja pieteikšanās nav nepieciešama, maksa par dalību ģimenei (neatkarīgi no cilvēku skaita) – 4 eiro. Pēdējais brauciens apkārt Latvijai notiks 13. aprīlī.

BRĪVS LAIKS UN BRĪVA IZVĒLE

Tieši tā – brīvlaiku katrs pavada pēc savas izvēles! Tie, kuri izvēlas uzkrāt jaunas zināšanas vai laikus domā par nenovēršamajiem eksāmeniem, aicināti iegriezties muzejā. Skolēnu pavasara brīvdienās Latvijas Nacionālais vēstures muzejs aicina skolas vecuma bērnus un jauniešus kopā ar gidu iepazīt izstādi "Latvijas gadsimts", atsvaidzinot skolā gūtās zināšanas, atklājot vēl nezināmus vēstures notikumus, personības, pētot vēsturiskus priekšmetus vai atpazīstot izstādē savās mājās redzētas lietas, kas ilustrē neseno vēsturi.

12. martā 12.00 izstādē gaidīti jaunāko klašu skolēni (1.–7. klase), lai kopā ar gidu, risinot uzdevumus, meklējot priekšmetus un skatoties fotogrāfijas un videoierakstus, 10 soļos piedzīvotu Latvijas simt gadus!

14.00 aicināti 8.–12. klases skolēni, kuri gida vadībā varēs iepazīt teju 700 kvadrātmetrus lielo izstādi, ko veido vairāk nekā 1500 priekšmetu, 18 audioierakstu, 25 videostāstu, kā arī daudzas pašiem veicamas aktivitātes, kas palīdzēs iedzīvoties konkrētajā Latvijas vēstures laikposmā.

Cena par nodarbību – ieejas biļete muzejā: skolēniem 0,75 eiro, pavadošajiem pieaugušajiem 3,00 eiro, pensionāriem un studentiem – 1,50 eiro.

13. martā 12.00 muzejs gaidīs 9. un 12. klašu skolēnus uz nodarbību "Gatavošanās eksāmenam Latvijas vēsturē", kuras laikā kopā ar gidu Latvijas vēstures ekspozīcijā varēs atkārtot un papildināt skolā gūtās zināšanas. Ekskursiju interesantu un izzinošu dara arī plašais priekšmetu – dažādu vēstures avotu – klāsts ekspozīcijā, kas ļauj labāk izprast pagātnes notikumus. Darba lapas būs labs "špikeris", gatavojoties eksāmenam.

Cena par nodarbību – ieejas biļete muzejā: skolēniem 0,75 eiro, pavadošajiem pieaugušajiem 3,00 eiro, pensionāriem un studentiem – 1,50 eiro.

14. martā 12.00 dažādu priekšmetu skolotāji, klašu audzinātāji, projekta "Latvijas skolas soma" koordinatori tiek aicināti kopā ar gidu pirmo reizi vai atkārtoti izstaigāt un iepazīt izstādi "Latvijas gadsimts", domājot par tās apmeklējumu ar skolēniem. Pēc ekskursijas paredzēta saruna ar muzejpedagogiem par muzeja piedāvājumu dažādām klašu grupām šajā izstādē.

Izstāde "Latvijas gadsimts" iekļauta projekta "Latvijas skolas soma" piedāvājumā.

Attēlā: Skats no nodarbības skolēniem izstādē "Latvijas gadsimts". Foto: LNVM.

IZSTĀDE "LATVIJAS GADSIMTS" KĻUVUSI PAR KILOGRAMU KRĀŠŅĀKA

26. februāra vakarā Latvijas Mākslas akadēmijā tika pasniegtas ikgadējās sabiedrisko mediju balvas "Kilograms kultūras", kas tika piešķirtas deviņās kategorijās. Ar prieku un lepnumu ziņojam, ka kategorijā Mantojums apzeltītais kilograms nokļuva pie izstādes "Latvijas gadsimts" veidotājiem!

Latvijas Televīzijas, Latvijas Radio un LSM žūrijas izvirzītos kandidātus vērtēja un uzvarētāju katrā kategorijā noteica skatītāju balsojums. Paldies tiem, kuri atdeva balsis par 68 muzeju kopīgo darbu, un paldies visiem tā tapšanā iesaistītajiem!

Tiklīdz balva atradīs savu vietu izstādē "Latvijas gadsimts", tā būs apskatāma ikvienam apmeklētājam.

MARTS
SIMTGADE

Attēlā: Skats no balvas pasniegšanas ceremonijas, centrā – izstādes koncepcijas autors Toms Ķikuts ar balvu rokās. Foto: Jānis Gaillītis.

SOLIS PA SOLIM, ZINĀŠANAS PIE ZINĀŠANĀM

Jaunajiem muzeja apmeklētājiem – zinātkārajiem un ziņkāriņģiem, kuri ir kāri uz uzdevumu risināšanu, priekšmetu meklēšanu un āķīgu jautājumu uzdošanu –, tiek rīkota ekskursija izstādē "Latvijas gadsimts" 30. martā, sākums – 12.00.

Ekskursijā pa izstādi bērnus vedīs divi uzticami pavadoņi: gids, kurš zinās stāstīt un atbildēt uz jebkuru jautājumu, un balta burtnīca – ceļvedis bērniem, kurā ietverta gan īsa informācija un fakti par svarīgākajiem Latvijas vēstures notikumiem, gan ar tiem saistīti uzdevumi. Ceļvedis, ko katrs ekskursijas dalībnieks varēs personalizēt pēc sirds patikas, noderēs jaunu zināšanu uzkrāšanai un vieglākai ceļa mērošanai pa Latvijas vēstures līkločiem, kā arī līdznešanai un aizpildīšanai mājās.

Attēlā: Skats bērnu ekskursijā izstādē "Latvijas gadsimts". Foto: LNVM.

LATVIJAS DEMOGRĀFISKIE IZAICINĀJUMI

Muzejs turpina pasākumu ciklu par izstādē "Latvijas gadsimts" skartajām tēmām, un pavasara pirmā mēneša Vēlajā otrdienā 26. martā tā būs "Latvijas demogrāfija 20. gadsimtā – izaicinājumi nācijai". Formāts – populārzinātniska lekcija, ko priekšlasīs Dr. hist., demogrāfs, Nākotnes fonda līdzdibinātājs un vadītājs Ilmārs Mežs. Sākums – 18.00.

20. gadsimtā Latvija pārvarēja dramatiskus pārbaudījumus – karus, okupāciju režīmu politiku, vairākkārtējas dziļas ekonomiskas un sociālas pārmaiņas. Mainījušies arī cilvēku priekšstati par ģimenes modeli. Visi šie procesi tieši ietekmējuši valsts pamatu – tās iedzīvotāju kopumu. Populārzinātniskajā lekcijā centīsimies rast atbildes uz vairākiem jautājumiem: kā 20. gadsimtā mainījies Latvijas apdzīvotība? Kādi ir demogrāfiskie zaudējumi, kā apdzīvotības un iedzīvotāju sastāva pārmaiņas mainījušas Latviju? Ko nosaka pagātnes mantojums un kādēļ par demogrāfiju svarīgi runāt arī šodien?

leeja – brīva.

Attēlā: Tarandu ģimenes četras paaudzes. Bilde no Jadvīgas Tarandas (1894–1987) 90 gadu jubilejas. Rēzekne. 1984. gads. Foto no Gadsimta albuma.

DAUDEROS TOP JAUNA EKSPOZĪCIJA

2016. gadā Latvijas Nacionālais vēstures muzejs saņēma 200 000 eiro lielu ziedojumu no latviešu kultūras mecenāta un kolekcionāra Gaida Graudiņa. Dāsnā velte tiek ieguldīta, lai attīstītu LNVM Dauderu nodaļu, kuras krājuma kodolu veido Gaida Graudiņa kolekcija un kurai mecenāts jau ilgstoši sniedzis savu atbalstu.

Nozīmīgais ziedojums, kam dots nosaukums “Dauderu” nams jaunā izskatā, sagaidot Latvijas valsts simtgadi”, tiks izlietots vairākiem mērķiem. 2018. gada nogalē jau tika izdots katalogs “Atmiņu nesējs. Gaida Graudiņa Latvijai dāvinātā kolekcija”. Saskaņā ar vienošanos starp dāvinātāju un muzeju greznais izdevums šī gada sākumā kā dāvana tika izsūtīts 622 Latvijas skolām, kā arī 95 latviešu centriem, biedrībām, skolām un latviešu apvienībām Eiropas valstīs, ASV, Kanādā, Austrālijā, Brazīlijā un Krievijā, un to joprojām var iegādāties muzeja veikalā Brīvības bulvārī 32. Otrs mērķis, kam tiks lietota ziedojuma nauda, ir Dauderu nodaļas esošās ekspozīcijas modernizācija, paredzot tajā atainot nama vēsturi, Kārļa Ulmaņa saistību ar “Dauderiem”, kā arī Gaida Graudiņa kolekcijas eksponēšanu. Jauno ekspozīciju vienos stāsts par Latviju, tās sabiedrību un mainīgo kultūrvidi 20. gadsimta pārmāiņās. Darbs pie tās jau ir aizsākts, atvēršanas svētki paredzēti šī gada maijā.

Attēlā: Gaida Graudiņa kolekcijas priekšmeti:

Fotogrāfija. Latvijas armijas 1. jātnieku pulka paraugdemonstrējumi. Daugavpils, 20. gadsimta 20.–30. gadi.

Sakta, veltīta Latgales Dziesmu svētku Daugavpilī 1940. gada 15. un 16. jūnijā piemiņai. Rīga, 1940. gads.

Latvijas Republikas virsprokurora amata zīme. Rīga, 20. gadsimta 30. gadi.

Atsevišķās studentu rotas krūšu nozīme. Latvija, 1921.–1940. gads.

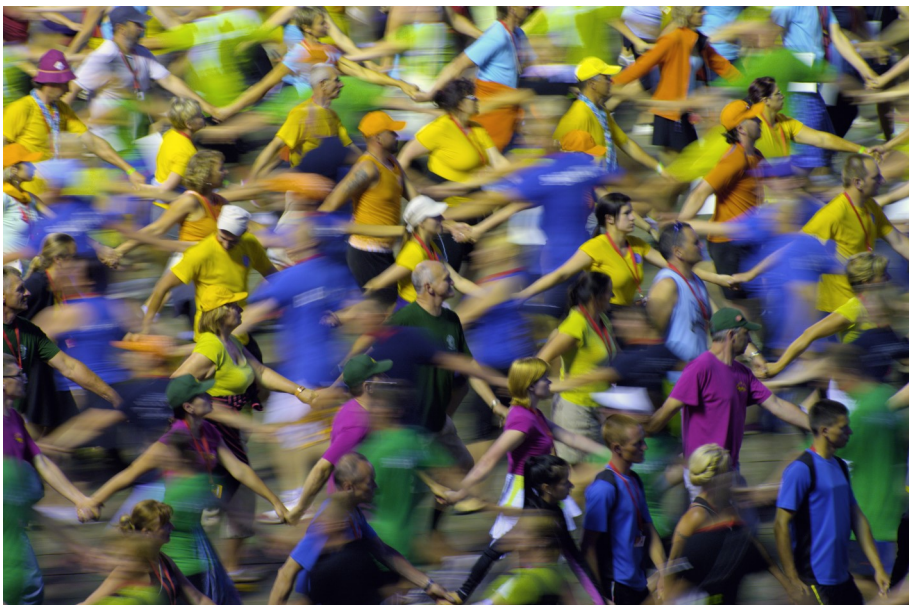
Zemgales etnogrāfiskā novada tautastērpa atdarinājums. 20. gadsimta otrā puse.

Foto: Harijs Daina Liepiņš.

FOTOSKATS UZ XXI GADSIMTA LATGALIETI

Latgales ļaudis. Kādi mēs esam? Vai esam citādāki? Ar ko mēs atšķiramies no latviešiem citos novados? – šos jautājumus vēlējās noskaidrot Latgales fotogrāfu biedrības priekšsēdētājs un Preiļu fotomākslinieks Igors Pličs ar saviem domubiedriem. Rezultātā ir tapusi fotogrāfiju izstāde “Latgaliētis XXI gadsimtā”, kas tiks atklāta LNVM Dauderu nodaļā 23. martā 12.00.

Izstādes autori aicina vērot, kā dzīvo Latgales ļaudis 21. gadsimtā, kā strādā, mīl, lūdz Dievu, un, skatoties fotogrāfijās, notvert latgalieša dvēselē mītošās sajūtas. Izstādes mērķis ir ar portreta – ne vien senākā, bet arī sarežģītākā fotogrāfijas un mākslas žanra – palīdzību atklāt Latgales cilvēku īpatnības: paražas, tikumus, tradīcijas, rakstura īpašības un dažādās ticības. Izstādi atbalsta Latvijas Republikas Kultūras ministrija un Latvijas Nacionālo kultūras biedrību asociācija, tā būs skatāma Dauderu nodaļā līdz 11. maijam.

Attēlā: Izstādes fotogrāfijas piemērs.
Deju svētku mēģinājums Preiļos.
Foto: Gunārs Vilcāns.

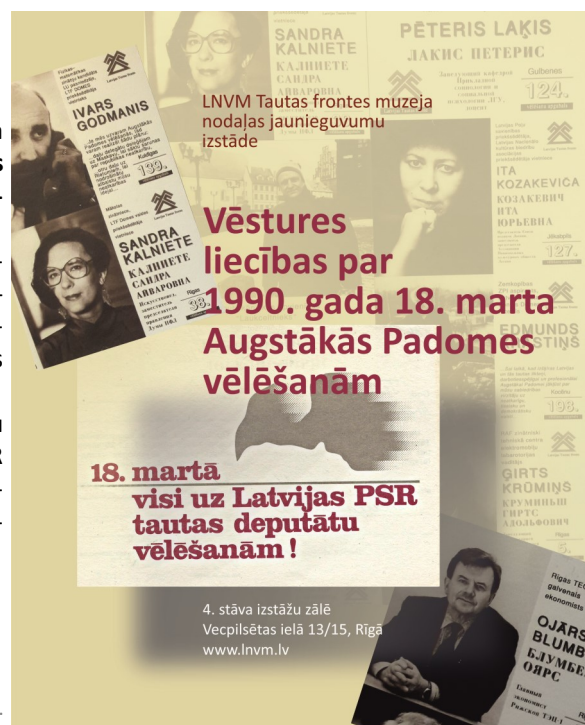

FOTOIZSTĀDE PAR VĒSTURISKAJĀM 1990. GADA VĒLĒŠANĀM

LNVM Tautas frontes muzeja nodaļas 4. stāva izstāžu zālē no 1. marta līdz 30. aprīlim būs skatāma fotogrāfiju un dokumentu izstāde "Vēstures liecības par 1990. gada 18. marta Latvijas PSR Augstākās Padomes vēlēšanām".

1989. gada 7. un 8. oktobrī Latvijas Tautas frontes (LTF) II kongress pieņēma radikālu programmu par neatkarīgās Latvijas Republikas, parlamentārās demokrātijas un tirgus ekonomikas atjaunošanu. Šīs programmas īstenošanai LTF deputāti pieprasīja jaunas Latvijas PSR Augstākās Padomes (AP) vēlēšanas.

Vēlēšanas notika 1990. gada 18. martā, un tajās piedalījās 80 % visu balsstiesīgo iedzīvotāju. Tās bija pirmās vēlēšanas, kurās Latvijas PSR Augstākā Padome kļuva par vienpalātas parlamentu un vēlēšanu apgabalos uz vienu deputāta mandātu varēja izvirzīt vairākus kandidātus. LTF atbalstīja un virzīja 201 kandidātu.

Attēlā: Izstādes afiša.

ROKMŪZIKA KĀ PRETOŠANĀS VEIDS

21. martā 17.00 LNVM Tautas frontes muzeja nodaļa aicina uz sarīkojumu "Roks pret tankiem", kas tiks veltīts 1989. gada 17.–19. martā Latvijas Tautas frontes rīkoto akciju kopumam – koncertiem "Roks par neatkarību" Sporta pilī Rīgā.

Attēlā: Izstādes afiša.

Mūzika, it īpaši roks, arī jāva runāt valodā, ko saprata tikai savējie. Padomju varas iestādes ilgi centās aizliegt Rietumu rokmūzikas ienākšanu Latvijas PSR, tomēr tā visdažādākajos veidos guva izpausmes jaunākās paaudzes mūziķu daiļradē. Acīmredzami piepildījās ASV Valsts sekretāra Henrija Kisindžera pareģojums, ka PSRS sagraus nevis Rietumu militārais spēks vai ekonomiskais pārkums, bet gan amerikāņu, britu un rietumvācu roks. Tās ietekmē radītā vietējā rokmūzika jauniešiem latviešu mūziķiem deva iespēju paust savu attieksmi pret politiskajiem procesiem. Rokkoncerti kļuva par izteikšanās platformu grupām un solistiem, kuriem ieeja oficiālajās skaņu ierakstu studijās bija liegta. Politika un mūzika savienojās vienā veselumā. Rokmūzikas fani, starp kuriem bija arī toreizējās panku kustības dalībnieki, nereti pēc koncertiem skandēja saukli: "Ko nespēja vācu tanki, to panāks latviešu panki!". Un roks patiešām parādīja savu pārkumu pār padomju impērijas tankiem jaunāko paaudžu apziņā.

Sarīkojumā tiks diskutēts par mūzikas ietekmi un nozīmi sabiedrībā, tās viedokli un izpausmes veidu, par mūziku kā pretošanās pastāvošai iekārtai. Pasākumu vadīs Latvijas Universitātes sociālās atmiņas pētnieks, komunikācijas zinātnu doktors Mārtiņš Kaprāns. Ieeja – bez maksas.

MUZEJPEDAGOGI TIEKAS DABAS MUZEJĀ

Attēlā: Skats seminārā. Foto: LNVM.

4. februārī LNVM muzejpedagoģe Ieva Ozola pavadīja dienu seminārā muzejpedagoģiem "Caurviju prasmes – kompetenču pieejas ieviešanai". Semināru vadīja Laura Miķelsone, Brocēnu vidusskolas skolotāja, pilotprojekta "Skola 2030" un "Latvijas skolas soma" dalībniece.

Jau no 2017. gada skolās tiek ieviests projekts "Skola 2030", kas paredz mainīt mācību saturu un mācīšanās pieejas, ieviešot kompetencēs balstītu mācību saturu un caurviju prasmes. Muzejiem, kas arī nodarbojas ar izglītošanas darbu, ir jāiet vienā solī ar šīm pārmaiņām.

Jaunā sistēma paredz vēl ciešāku skolu un muzeja, skolotāju un muzejpedagoģu sadarbību, ieviešot šos izglītības principus mācību stundās muzejā un muzejpedagoģiskajās programmās.

Pēc semināra Ieva dalījās iegūtājās zināšanās un materiālos ar kolēģiem Muzejpedagoģijas un izstāžu departamentā. LNVM muzejpedagoģi vienmēr ir gatavi sadarboties ar skolotājiem, lai muzeja apmeklējums skolēniem būtu pēc iespējas vērtīgāks un atbilstošs tam, ko skolēni apgūst skolā.

Jau šobrīd muzeja mājaslapā (http://lnvm.lv/?page_id=422) ir publicētas darba lapas, ko skolotājs var izmantot un pielāgot savām prasībām, lai muzeja apmeklējums būtu iespējami veiksmīgs. Savukārt izstādes "Latvijas gadsimts" mājaslapā (<http://www.latvijasgadsimts.lv/visit?lng=lv>) rodama darba lapas un metodiskie norādījumi skolotājiem, kas ļaus sagatavoties un izstādes aplūkošanu darīs veiksmīgāku.

LEPOJAMIES!

Atzīmējot Lietuvas Republikas neatkarības dienu un pasniedzot apbalvojumus ārvalstu pilsoņiem par attiecību veicināšanu ar Lietuvu, šis valsts apbalvojums piešķirts arī Latvijas Nacionālā vēstures muzeja direktoram Arnim Radiņam.

Ordeni "Par nopelniem Lietuvas Republikas labā" Arnim Radiņam 16. februārī pasniedza Lietuvas Republikas prezidente Daļa Gībauskaite (abi attēlā).

Ordenis dibināts 2002. gada 18. jūnijā, un to piešķir ar Lietuvas prezidenta dekrētu par īpašiem nopelniem Lietuvas labā, pārrobežu attiecību veicināšanā un attīstībā, humānās palīdzības sniegšanā Lietuvai, īpašiem nopelniem civil dienestā, kultūrā un izglītībā, uzņēmējdarbībā un ražošanā, veselībā un sociālajā drošībā, sportā un citās jomās.

Avots: www.lrp.lt, foto: Roberts Dačkus.

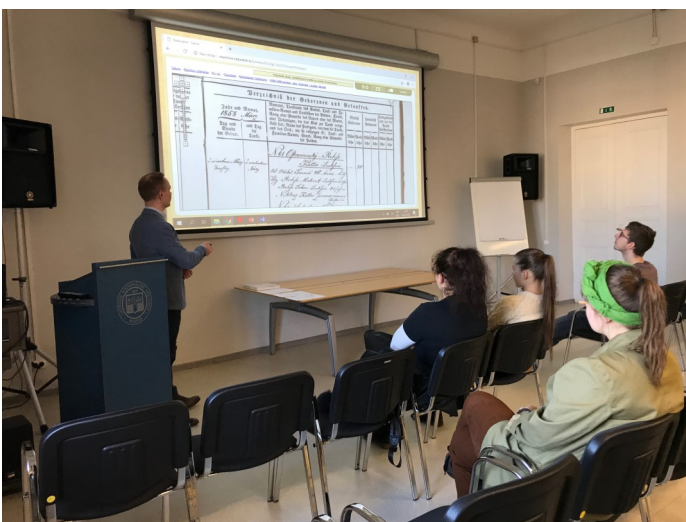

JAUNIEŠU KLUBA DALĪBNIEKI PĒTA DZIMTU VĒSTURI

Muzeja jauniešu klubs #Jauniešimuzejā turpina darbu arī šogad. 16. februārī tā pārstāvji tikās ar LNVM Viduslaiku, jauno un jaunāko laiku nodaļas pētnieku Imantu Cīruli, lai uzzinātu vairāk par dzimtu vēstures pētīšanu.

Imants bija sagatavojis stāstījumu par šo tēmu – ar ko sākt, kurp doties, kā meklēt? Uzskatāmu piemēru Imants parādīja, daloties pieredzē par savas dzimtas sakņu meklējumiem.

Arī vairāki klātesošie jaunieši bija pētījuši savus radurakstus un bija gatavi pārrunāt problēmas, ar ko saskārušies pētniecības laikā. Jaunieši atzina, ka šī saruna ir bijusi ļoti noderīga un iedvesmojusi viņus sākt vai turpināt pētīt savu dzimtas stāstu.

Attēlā: Skats #Jauniešimuzejā tikšanās reizē. Par dzimtas vēstures pētīšanas niansēm stāsta Imants Cīrulis. Foto: LNVM.

DETAĻU DABA UN VĒSTURE

MARTS
HRONIKA

LNVM Dauderu nodaļā vēl līdz 17. martam ir apskatāma Marinas Kravčenko fotoizstāde "Detaļu daba vēstures kontekstā", ko piedāvā "DOM Interjera Studija".

Marina Kravčenko savā izstādē piedāvā skatītājiem aplūkot mākslas fotogrāfijas, kas izpildītas autortehnikā, atklājot dažādas ainas no ikdienas dzīves un dabas. Izstādes autore mērķis bija "sadalīt" fotogrāfijās redzamo ierasto formu, pārvēršot trīs dimensijas telpu zīmējuma plaknē.

Attēlos: Skati no Marinas Kravčenko fotoizstādes "Detaļu daba vēstures kontekstā" atklāšanas Dauderu nodaļā.
Foto: Olga Miheloviča un Viola Ozoliņa.

REIZ DAUDEROS... ATCERIES UN PASTĀSTI CITIEM!

Vēl līdz marta beigām LNVM Dauderu nodaļa gaidīt gaida stāstus, kas saistās ar namu, tā vēsturi, "Aldara" dārzu un Sarkandaugavu, lai ietvertu tos jaunajā ekspozīcijā un darītu zināmus plašākai publikai.

Varbūt zināt kādu, kas ir strādājis alus darītavā "Aldaris" un apmeklējis "Aldara" klubu, kas atradās "Dauderu" namā? Vai arī kādu, kas atceras citu "Dauderu" iemītnieku – bērnu dārzu Nr. 39? LNVM Dauderu nodaļas darbinieki aicina ikvienu izstāstīt savu "Dauderu" nama stāstu, – šīs atmiņas palīdzēs veidot muzeju daudz saistošāku, interesantāku un personīgāku.

Stāsti un fotogrāfijas, kā arī jebkuras citas liecības tiek gaidītas pa tālruniem 67392229, 67391780 vai e-pastu dauderi@lnvm.lv.

AKCIJA Izstāsti savu Dauderu stāstu!

- Varbūt Jūs vai Jūsu vecāki ir strādājuši alus darītavā "Aldaris" un apmeklējuši "Aldara" klubu, kas atradās Dauderu namā?
- Vai varbūt Jūs atceraties bērnu dārzu Nr. 39, kas arī atradās Dauderu namā?
- Varbūt esat svinējuši kādus svētkus Dauderu un "Aldara" parkā?

LNVM Dauderu nodaļa ir uzsākusi darbu pie jaunas ekspozīcijas izstrādes un līdz 2019. gada 31. martam aicina ikvienu izstāstīt savu Dauderu nama stāstu, daloties atmiņās par Dauderu namu, tā vēsturi, "Aldara" parku vai Sarkandaugavas tuvāko apkaimi. Jūsu atmiņas par Dauderu namu palīdzēs muzeju veidot mums visiem daudz saistošāku, interesantāku un personīgāku.

Aicinām Jūs sazināties ar LNVM Dauderu nodaļu (Zāģeru ielā 7, Rīgā) muzeja darba laikā un dalīties savās atmiņās, zvanot pa tālr. 67392229, 67391780 vai rakstot uz dauderi@lnvm.lv. Aicinām arī dalīties ar vēsturiskām fotogrāfijām, kas uzņemtas Dauderu namā vai dārzā.

АКЦИЯ Расскажи свою историю о Даудери!

- Возможно, Вы или Ваши родители работали на пивоварне "Алдари" и посещали клуб "Алдари", который находился в здании Даудери?
- Может быть Вы помните детский садик № 39, который также был в здании Даудери?
- Возможно, Вы отмечали какой-нибудь праздник в парке Даудери и "Алдари"?

Отдел Даудери Национального музея истории Латвии начал работу над новой экспозицией и до 31 марта 2019 года приглашает всех рассказать свою историю здания Даудери и поделиться своими воспоминаниями о самом доме, его истории, парке "Алдари" или ближайшем районе Саркандаугавы. Ваши воспоминания о Даудери помогут создать музей более увлекательным, интересным, а также личным для каждого из нас.

Приглашаем вас связаться с отделом Даудери (улица Загере 7, Рига) в рабочее время музея и поделиться своими воспоминаниями по телефону 67392229, 67391780 или написать эл. письмо на dauderi@lnvm.lv. Мы также приглашаем Вас поделиться историческими фотографиями, сделанными в здании или саду Даудери.

Attēlā: Akcijas afiša.

LATVIJAS TAUTAS FRONTES 30 GADI VECPILSĒTAS IELĀ

6. februārī apritēja trīsdesmit gadi, kopš LPSR Ministru padome Latvijas Tautas fronteī piešķīra lietošanā ēku Vecpilsētas ielā 13/15, kur tagad atrodas LNVM Tautas frontes muzeja nodaļa.

Sandra Kalniete grāmatā "Es lauzu. Tu lauzi. Mēs lauzām. Viņi lūza" raksta: "Tas bija 18. gadsimta nams, kas bija piedzīvojis daudzas nebalts dienas un izskatījās ļoti nolaists. Pirmā stāva vienā spārnā vēl atradās kāds dzīvoklis. Sašķiebušās koka kāpnes veda augšup. Telpas smaržoja pēc putekļiem un mitruma, visapkārt mētājās drizas un veci papīri. Raibās, aplupušās sienas atgādināja ūdenī izmirkušu un sakrāsojušos ģeogrāfijas karti. Šai postažai manās acīs nebija nekādas nozīmes. Tas bija mūsu nams! Mūsu mājas! Klīdām no vienas telpas uz otru un jutāmies kā pilī. Pēc Smilšu ielas maza-jiem skabūzīšiem Vecpilsētas ielas 800 kvadrātmetri likās īsta greznība".

Attēlā: LNVM Tautas frontes muzeja nodaļas mājvieta Vecpilsētas ielā 13/15.

Foto: Roberts Kaniņš.

“SIRSDAUGAVAS” SEANSĀ ATCERAS VIDES AIZSARDZĪBAS KLUBU

27. februārī LNVM Tautas frontes muzeja nodaļā notika Rodrigo Rikarda dokumentālās filmas “Sirdsdaugava” seanss, kas tika veltīts Vides aizsardzības kluba dibināšanas gadadienai.

Dokumentālā filma “Sirdsdaugava” tapa 1987. gadā kā protests pret Daugavpils HES būvniecību. Līdz ar šīs filmas izrādīšanu Tautas frontes muzejs atzīmē Latvijā vecākās nevalstiskās organizācijas – Vides aizsardzības kluba – dibināšanas 32. gadadienu. Klubs kļuva par vienu no virzošajiem Trešās atmodas spēkiem, organizējot dažādas protesta akcijas pret metro būvniecību un Daugavpils HES būvniecību, organizējot lūgšanu Baltijas jūrai u. c.

Pirms seansa ievadvārdus sacīja filmas scenārists Dainis Ivēns.

Attēlā: Pasākuma afiša.

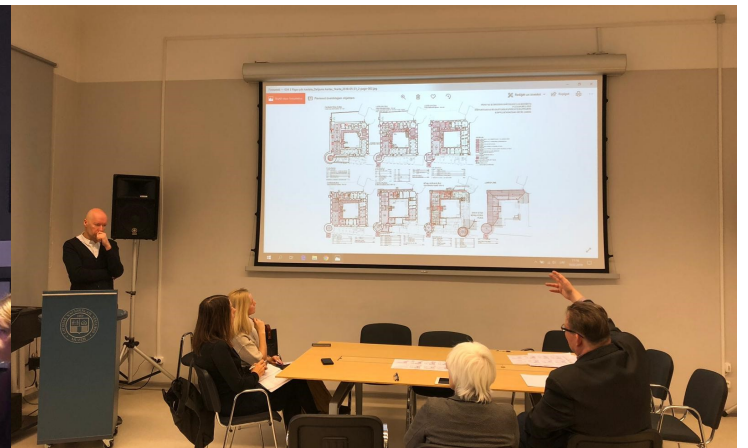
MUZEJS FEBRUĀRĪ: LATVIJAS GADSIMTA TĒMAS, ĒNAS UN NĀKOTNES APRISES

MARTS
HRONIKA

Februārī muzeja ekspozīcijas un izstāžu zālēs turpinājās darbs ar individuālajiem apmeklētājiem un dažāda vecuma un interešu grupām gan izstādē "Latvijas gadsimts", gan visā muzejā. Tāpat muzejs aktīvi piedalās procesos, kas tuvina tā atgriešanos vēsturiskajā mājvietā – Rīgas pilī.

Attēlos: **2. februārī** izstādē "Latvijas gadsimts" pulcējās tie, kuri izvēlas doties Latvijas vēstures apskatē gida vadībā. Prieccē tas, ka interesentu vidū ir daudz jauniešu. Arī ekskursija bērniem, kas risinājās **23. februārī** un ko saistošāku darīja uzdevumi un citas aktivitātes ceļvedī "Soli pa solim", bija ļoti apmeklēta. Foto: LNVN.

Attēlā: **11. februārī** – Ēnu dienā – izstādē "Latvijas gadsimts" viesojās tās vizuālā tēla veidotāji no dizaina biroja H2E ar savām ēnām. Foto: H2E.

Attēlā: Darba grupas sapulce, kurā tika spriests par Rīgas pils restaurācijas projekta gaitu, notika **19. februārī**. "Sudraba arhitektūras" vadītājs Reinis Liepiņš klāstīja projekta aktualitātes un uzklauzīja muzeja un VNĪ pārstāvju domas. Foto: LNVN.

Attēlos: Plašu ieinteresēto loku pulcēja Vēlo otrdienu diskusija "Parunāsim par Kārlī Ulmani!" **26. februārī** – iecerēto norises vietu izstādē "Latvijas gadsimts" (attēlā pa kreisi) nācās mainīt uz konferenču zāli (attēlā pa labi). Par neviennozīmīgo Ulmaņa ietekmi Latvijas vēsturē diskutēja profesors, Dr. habil. hist. Aivars Stranga, Dr. hist. Ilgvars Butulis un Dr. hist. Gints Apals, tikšanos vadīja Toms Ķikuts. Dažādo viedokļu dēļ diskusija izvērtās spraiga un skāra aktuālus jautājumus. Foto: LNVN.

LATVIJAS NACIONĀLAIS VĒSTURES MUZEJS

ir trešais vecākais muzejs Latvijā un vienīgais Latvijas vēstures muzejs pasaulē. Kopš dibināšanas 1869. gadā LNVM ir kļuvis par lielāko latviešu tautas muzejisko vērtību krātuvi – tā kolekcijās ir vairāk nekā miljons priekšmetu: arheoloģiskajos izrakumos iegūtas senlietas, rotu un monētu depozi, tautastērpi, tradicionālie darbarīki, tautas lietišķās mākslas darinājumi, sadzīves priekšmeti, fotogrāfijas, dokumenti, kartes, gravīras, gleznas u. c. Latvijas vēstures liecības.

Muzeja misija ir Latvijas valsts un tautas interesēs vākt, saglabāt, pētīt un popularizēt visu laiku Latvijas un pasaules garīgās un materiālās kultūras liecības ar arheoloģijas, etnogrāfijas, numismātikas, vēstures vai mākslas vēstures nozīmi. LNVM organizē izstāžu darbību Latvijā, veido ceļojošās izstādes, sadarbojas ar Latvijas skolām, iestādēm, izdod rakstu krājumus un citas publikācijas.

Pēc Rīgas pils renovācijas uzsākšanas un postošā ugunsgrēka 2013. gada jūnijā LNVM pamatekspozīcija un izstādes atrodas pagaidu telpās – namā Brīvības bulvārī 32 (kopš 2014. gada 15. maija), savukārt muzeja krājums ir izvietots telpās Lāčplēša ielā 106, kur strādā administrācija un muzeja speciālisti. Pēc Rīgas pils renovācijas muzejs plāno atgriezties vēsturiskajā mājvietā Rīgas pilī, savukārt krājumu pārcelt uz jaunajām muzeju krājuma telpām Pulka ielā.

Latvijas Nacionālā vēstures muzeja nodaļas ir Tautas frontes muzeja nodaļa un Dauderu nodaļa.

www.lnvm.lv

www.latvijasgadsimts.lv

[facebook.com/LNVMuzejs](https://www.facebook.com/LNVMuzejs)

twitter.com/LNVMuzejs

<https://www.instagram.com/LNVMuzejs>

TAUTAS FRONTES MUZEJA NODAĻA

ir viena no Latvijas jaunāko laiku vēstures liecību krātuvēm, kur atrodams unikālu priekšmetu un dokumentu kopums. Muzejs vēstī par Latvijas tautas neatkarības centieniem 20. gadsimta nogalē, kas tautas atmiņā iemūžināta kā Trešā atmoda, tas glabā vēsturiskās liecības par lielāko Latvijas valstiskās neatkarības atjaunošanas perioda tautas kustību – Latvijas Tautas fronti, atainojot Atmodas laika vēsturiskos procesus, notikumus un dalībniekus.

[twitter.com – frontes_muzejs_LNVM](https://twitter.com/frontes_muzejs_LNVM)

[facebook.com – LNVM Tautas frontes muzejs](https://www.facebook.com/LNVM.Tautas.frontes.muzejs)

DAUDERU NODAĻA

izvietota vēsturiskā ēkā Sarkandaugavā – bijušā “Waldschlösschen” īpašnieka Ādolfa fon Bingnera ģimenes villā. No 1937. līdz 1940. gadam tā kalpoja par Valsts un Ministru prezidenta Kārļa Ulmaņa vasaras rezidenci. Pateicoties trimdas mecenāta un kolekcionāra Gaida Graudiņa ieinteresētībai, 1990. gadā tika izveidots Latvijas Kultūras muzejs “Dauderi”. 2010. gadā muzejs kļuva par LNVM nodaļu. Dauderu nodaļa ne vien piedāvā izstādes un nodarbības, bet arī izīrē telpas un brīvdabas teritoriju dažāda rakstura pasākumiem.

[facebook.com/dauderi.lnvm](https://www.facebook.com/dauderi.lnvm)

twitter.com/Dauderi_LNVM

